

Derewel nakə Pol a watsatay naha a Efez hay aye Məfələkwe

Derewel nakay tə watsatay naha a Efez hay aye na, mawatsa eye hərwi ndo hay haladzay ka dala i Azi, nakə anəke tə zalay Turki aye. Pol a watsa ahəl nakə nengeye ma dangay aye (3.1; 4.1). Derewel eye a hayay gər ada a dzapa ha maduk i duk i məsənəke i Pol nakə a sənəkatay a məhay gər i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu aye. A watsa na, a ndo məpe mədzal gər neheye nəteye Yahuda hay bay aye.

Mədzal gər nakə ɲgwalak eye wene wene aye mə derewel i Pol nakay a watsatay a Efez hay aye na, wu nakə a say a Mbəlom mäge aye.

Ma madədo 1 ka 3, Pol a rəzlay a gər mətsike ka mədzepe nəte kə ge bo, hərwi Yesu kə vəl ha məsəfəre ɲgay ka mayako mazləlmbada eye. Ndo məpe mədzal gər hay neheye Yahuda hay bay aye ta Yahuda hay tə dzapa nəte.

Ma madədo 4 ka 6, Pol faya ma mataya ahaya a zləm a ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu, mədzepe nəte, ada zay nakə Mbəlom a vəlatay aye.

Pol a tsikatay naha me

¹ Maa watsakum naha derewel nakay na, neɲ Pol ndo nakə Mbəlom a zla hərwi ada nâ təra ndo i maslaɲ i Yesu Kəriste aye. Na watsa naha derewel nakay na, a nəkurom ndo məpe mədzal gər hay ka

Yesu neheye ma gəma i Efez, ka dzalum ha ka Yesu Kəriste tə dərev kurom lele ada nəkurom madzapa eye tə Yesu Kəriste aye.

² Mbəlom Bəba kway ta Bəy Maduweŋ kway Yesu Kəriste t̄a pa fakuma ŋgama ada t̄a vəlakum zay.

Ŋgama i Mbəlom a ze wu hay tebiye

³ Zambadəkway a Mbəlom Bəba i Bəy Maduweŋ kway Yesu Kəriste! Ka zambadəkweye na, hərwi kə pa fakwaya ŋgama ta ŋgwalak i wu neheye tebiye ta ndziye ka tor eye mə mbəlom aye. A vəlakway na, hərwi nəkway madzapa eye tə Yesu Kəriste.

⁴ Ahəl nakə Mbəlom kə ge məndzibəra zuk bay aye na, nəkway neheye madzapa eye tə Yesu Kəriste aye na, 6a Mbəlom kə pala kway. A pala kway na, hərwi ada k̄a tərakwa ndo ŋgay hay tsədanŋa eye hay ada k̄a tərakwa kame ŋgay na, mənese mā ge andaya fakwaya bay. ⁵ Neŋgeye a wud̄a kway haladzay. Ba kə tsik kurre, a gwad̄ ma təriye kway ha wawa ŋgay hay tə həlay i Yesu Kəriste. Niye na, a yay a gər a neŋgeye mäge andza niye.

⁶ Zambadəkway a Mbəlom hərwi ŋgwalak ŋgay nakə a gakway aye na, a ze wu hay tebiye aye. Ŋgwalak ŋgay nakə a gakway haladzay aye tə həlay i felik i wawa ŋgay niye a wud̄a na haladzay aye.

⁷ Kə təməkway ahaya abəra mə həlay i Fakalaw tə bambaz* i wawa ŋgay niye nəkway madzapa eye tə neŋgeye. Andza məgwed̄e na, kə pəsakway ha mezeleme kway. Andza niye, a dəkway ha na, kə gakway ŋgwalak haladzay. ⁸ Kə rah kway ha ta

* **1:7** «Tə bambaz ŋgay», andza məgwed̄e ta məməte ŋgay nakə tə kəd̄ na ka mayako mazləmbad̄a eye aye.

ηgwalak ηgay na, haladzay. Andza mægweđe na, kə đakway ha metsehe ηgay. A đakway ha na, hərwi ada kâ sarakwa wu nakə a say aye. ⁹ Kə đakway ha wu nakə maηgaha eye kurre a say mäge tə həlay i Yesu Kəriste aye. Wu neheye a ge na, ta ηgwalak ηgay, anəke na, kə da ha. ¹⁰ Wu niye Mbəlom ma ta ndəviye ha aye na, pat nakə həlay ηgay eye ma ndisliye a dəma aye. Ma hayatay gər a wu hay tebiye. Wu neheye mə mbəlom aye ta wu neheye ka məndzibəra aye tebiye. Ma piye tay ha a həlay i Yesu Kəriste hərwi ada mâ təra bəy.

¹¹ Mbəlom a ge wu hay tebiye na, andza nakə a say mäge aye. Kə pala kway kurre andza nakə a yay a gər aye hərwi ada kâ dzapakwa tə Kəriste. Kə vəlakway wu nakə a tsik kurre a gwad ma vəlakweye. ¹² A vəlakway na, hərwi ada ndo hay tâ zambaday a neηgeye nakə bagwar eye ta məzlaḅ eye hərwi may neheye nəmaa lah məpe mədzaḷ gər may ka Yesu Kəriste aye. ¹³ Nəkurom dərmaḱ na, nəkurom madzapa eye tə Yesu Kəriste. Ka tsənum bazlam dedek eye. Ka tsənum na, Labara ηgwalak eye i mətəme nakə Mbəlom a təma kurom ha aye, ka dzalum ha ka Yesu Kəriste. Ma mədzepe nakə ka dzapum tə Yesu aye na, Mbəlom kə vəlakum Məsəfəre Tsədəηηa eye andza nakə a tsik kurre, a gwad ma vəlakumeye. Məsəfəre Tsədəηηa eye niye a vəlakum aye na, andza ηgodgor nakə tə ge ka da'ar ma dīye ha na, nəkurom ndo ηgay hay. ¹⁴ A vəlakum Məsəfəre ηgay niye ka bo abəra təmad na, hərwi ada kâ sarakwa ha ta dedek ma ta vəlakweye siye i wu neheye ηgwalak eye hay kame mba. Ka hutakweye wu niye hay na, ahəl nakə Mbəlom ma

ta tæmiye kway ha ka tor eye. Zambadəkway a neŋgeye, Mbəlom nakə bagwar eye ta mæzlaḅ eye.

Pol a đuwulay me a Mbəlom hərwi ndo i Efez hay

¹⁵ Hərwi niye neŋ faya na gay naha sisœ a Mbəlom hərwi kurom. Neŋ faya na gay naha sisœ a Mbəlom na, hərwi mey? Hərwi na tsəne kəkay nakə nəkurom faya ka dzalumeye ha ka Bəy Maduweŋ Yesu kame kame ada kəkay nakə ka wudum ndo mæpe mædzal gər hay ka Yesu aye dərma. Ayaw! Na tsəne wu niye hay andza niye na, ¹⁶ ahəl nakə neŋ faya na đuwulaway naha me a Mbəlom aye na, na gaway naha sisœ a Mbəlom pat pat hərwi kurom. ¹⁷ Na đuwulay naha me na, a Mbəlom Bəba kway nakə ta mæzlaḅ eye haladzay aye. Neŋgeye Mbəlom nakə Bəy Maduweŋ kway Yesu Kəriste faya ma geye mæsler aye. Na đuwulay naha me sa na, hərwi ada mâ đakum ha metsehe ŋgay hərwi ada mâ bəzakum ha bo, kâ səkahum ha mæsəre na lele. ¹⁸ Faya na đuwulay naha me sa na, mâ həndəkakum na mædzal gər kurom lele ada ka dzalumeye ka wu nakə a zalakum faya ma vəlakumeye aye lele. Neŋ faya na đuwulay naha me na, hərwi ada kâ sərur ha kəkay wu nakə ma ta vəlakumeye na, ŋgwalak eye haladzay a ze wu hay tebiye. Wu niye ma vəlakumeye na, ma vəlakumeye tə siye i ndo ŋgay hay tebiye.

¹⁹ Neŋ faya na tsətsahiye faya na, ka sərur gədaŋ ŋgay nakə a ze ha gədaŋ i wu hay tebiye aye ada ka sərur ha gədaŋ ŋgay niye faya ma giye mæsler ma nəkway neheye ka dzalakwa ha ka neŋgeye na, kəkay. ²⁰ Gədaŋ ŋgay niye na, nəte tə bəmalə nakə a ge mæsler tə Yesu Kəriste ahəl nakə

a lətse ahaya abəra ma mədahaŋ aye. Yesu a lətsew abəra ma mədahaŋ na, Mbəlom Bəba a gwaday: «Ndza ka təv lele eye tə həlay i mənday ga.» ²¹ Ma təv niye Yesu a ndza a dəma aye na, neŋgeye bəy ka gər i gawla i Mbəlom hay ta bəy tay eye hay tebiye, ada ka gər i siye i wu neheye gədaŋ tay andaya mə mbəlom aye tebiye. Neŋgeye ka gər i ndo neheye kwa məzele tay kəkay kəkay eye tebiye. Mədə a zləm ŋgay na, a ze məzele neheye ka məndzibəra nakay anəke aye ada tə bəmalə nakə ma deyeweye kame aye. ²² Mbəlom a həl wu hay tebiye, a pa na a hud i sik ŋgay. A zla, a pa na neŋgeye bəy ka gər i wu hay tebiye, a gwaday: «Nəkar na, bəy i ndo ga hay tebiye.» ²³ Ndo ŋgay hay na, ta təra andza bo i Yesu. Nğwalak i wu neheye lele eye hay tebiye aye na, faya ma vəlateye a ndo ŋgay hay ada neŋgeye na, nğwalak i wu i Mbəlom tebiye andaya mə neŋgeye.

2

Mbəlom a vəl sifa tə həlay i Kəriste

¹ Ahəl niye nəkurom kame i Mbəlom na, andza maməta eye hay hərwi mənese tə mezeleme kurom neheye ka gawum aye. ² Ka pawumay bəzay huya na, a mede i ndo i məndzibəra hay. Ka pawumay zləm a bəy i fakalaw nakə neŋgeye mandza eye ma magərmbəlom aye. Maa ge məsler ma ndo neheye tə pay naha faya a Mbəlom bay hus anəke aye na, neŋgeye. ³ Nəkway tebiye ahəl niye na, nəkway andza nəteye dərmak. Ka gawakwa wu neheye lele bay a say a bor i bo kway aye hay. Bor i bo kway a yawa kway ha ka mäge wu neheye lele bay aye hay kame kame. Ka dzalawakwa na,

ka mäge wu neheye a say a bor i bo kway aye. Haße sariya i Mbəlom ma gəsiye kway andza ndo neheye ta dzala ha ka Yesu Kəriste təbey aye na, hərwi bor i bo kway.

⁴ Ane tuk na, anəke na, andza niye sa bay. Mbəlom, neŋgeye na, ka gakway mə bo haladzay. A wuda kway haladzay. ⁵ Kwa nəkway andza maməta eye hay hərwi nakə faya ka gakweye wu neheye lele bay aye hay na, kə vəlakway sifa wedeye. Kə dzapa kway ha tə Yesu Kəriste hərwi nakə a wuda kway haladzay aye. A təma kway ha na, kəriye. ⁶ Sa na, a lətsakway ahaya abəra ma mədahan dziye tə Yesu Kəriste hərwi nakə nəkway madzapa eye tə Yesu Kəriste aye. Ada kə vəlakway təv məndze a nəkway tage Yesu Kəriste mə mbəlom. ⁷ Andza niye, kə gakway wu lele eye haladzay tə həlay i Yesu Kəriste. A ge andza niye na, hərwi a say mədatay ha a ndo neheye ta deyeweye kame mba aye. Nətəye ta sər ha dərmaŋ ŋwalak ŋgay nakə a vəl haladzay aye na, kəriye. ⁸ Mbəlom a təma kurom ha abəra mə mezeleme na, kəriye ta mədzal gər nakə a vəlakuŋ ka dzalum ha ka neŋgeye. A gakum ŋwalak ŋgay na, kəriye ⁹ bəna, hərwi məsler neheye faya ka gumeye lele eye hay bay. A gakum ŋwalak ŋgay kəriye na, hərwi ada ndəray m̄ dəslyay ha gər a bo ŋgay bay. ¹⁰ Hərwi niye maa gakway na, neŋgeye. A vəlakway sifa wedeye na, tə həlay i Yesu Kəriste hərwi ada k̄a gakuŋ wu lele eye hay huya. Mbəlom a ləva ha bo tə wu niye lele eye hay na, kurre hərwi ada k̄a pakway bəzay a tsəved lele eye.

Ka tərakuŋ nətə na, tə Kəriste

¹¹ Hərwi niye nəkurom ahəl niye kəkay na, mâ makumaw a gər. Nəkurom na, Yahuda hay bay, slala kurom wal. Yahuda hay tə zalawakum na, ndo neheye ta dəs bo təbey aye. Nəteye tə gwadaway a gər tay na, nəteye madəsa eye hay. Ane tuk na, tə tsik na, ka wu nakə ndo hay faya ta geye a bo tay, dərə a ɲgatay aye dəkdek tsa.

¹² Məmun ahaya a mədzal gər kurom, ahəl niye na, ka sərüm Kəriste bay. Mə walaɲ i Yahuda hay na, nəkurom mbəlok eye hay. Mbəlom na, kə ɓar dzam ta ndo ɲgay hay. Ma dzam niye a ɓar ta ndo ɲgay hay eye na, a tsik a gwad ma vəlateye wu na, kurre. Ane tuk na, nəkurom mə dəma bay, nəkurom mbəlok eye hay. Wuray andaya nakə ka pum faya mədzal gər kurom aye bay. Nəkurom ka məndzibəra nakay, ane tuk na, nəkurom dərəɲ ta Mbəlom. ¹³ Ahəl niye na, nəkurom dərəɲ ta Mbəlom. Anəke na, nəkurom madzapa eye tə Yesu Kəriste. Nəkurom bəse ta Mbəlom tuk hərwi Yesu Kəriste. Neɲgeye ka mbədə ha bambaz ɲgay hərwi kurom.

¹⁴ Neɲgeye ndo i zay. Ka hutakwa məndze zay mə walaɲ kway na, hərwi ɲgay. Bəna, ahəl niye na, Yahuda hay ta ndo neheye nəteye Yahuda hay təbey aye na, nəteye maɲgəna eye. Ane tuk na, neɲgeye kə gaw ɲgwalak ɲgay, ka təra kway ha nəte. Ahəl niye na, məne dərə a bo andaya mə walaɲ kway, a ɲgəna kway ha ka bo abəra andza dzal. Ahəl nakə a mət aye na, ka mbəzl ha dzal aye niye.

¹⁵ Kə mbata ha bazlam mapala eye i Yahuda hay nakə a gwadawa: «Kâ ge nakay bay» kəgəbay «Ge nakay» aye. A ge andza niye na, hərwi mədzepe tay ha Yahuda hay ta ndo neheye nəteye Yahuda

hay bay aye. Nəteye maŋəna eye sulo sa bay, nəteye nəte hərwi nəteye madzapa eye nəte ta neŋgeye. Nəteye tebiye ta təra slala wedeye. A vəlatay məndze zay a walaŋ tay na, andza niye. ¹⁶ Məne dəre nakə mə walaŋ tay aye na, kə mbata ha ta məməte ŋgay. Məne dəre andaya sa bay. Ta təra slala nəte na, hərwi ŋgay. Kə sər tay ha ka bo nəteye tebiye tage Mbəlom. ¹⁷ Kəriste ki yaw ka məndzibəra, kə da ha labara wedeye ka gər i məndze zay mə walaŋ i ndo hay ta Mbəlom. Məndze zay niye na, i kurom neheye dəreŋ ta Mbəlom aye ada i may neheye nəmay bəse ta Mbəlom aye. ¹⁸ Yahuda hay ta ndo neheye nəteye Yahuda hay bay aye, nəkway sulo kway eye tebiye ka hutakwa tsəved mahəndzəde ka təv i Mbəlom tə həlay i Yesu Kəriste ta gədaŋ i Məsəfəre Tsədaŋna eye nəte ŋgweŋ.

¹⁹ Kə ge andza niye na, nəkurom mbəlok eye hay sa bay. Nəkurom madurləŋ hay sa bay. Nəkurom na, wawa i dala niye hay nəkurom andza siye i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu. Nəkurom mə gay i Mbəlom andza nəteye. ²⁰ Nəkurom na, ka tərūm kwar neheye ta dəzliye ha gay aye. Matəra mədok eye na, ndo i maslaŋ hay ta ndo məde ha bazlam i Mbəlom hay. Kəriste na, neŋgeye kwar nakə ma vəleye gədaŋ a gay aye. ²¹ Gay niye a gəl kame kame, a mbəzl bay na, hərwi ŋgay. Gay niye a təra na, gay i mədəslay ha gər a Mbəlom. Mbəlom ma ndziye na, mə dəma. ²² Nəkurom neheye madzapa eye tə Yesu Kəriste aye na, kə həl kurom ta siye i ndo hay, ka təra kway hay tebiye andza kwar i mədəzle gay. Gay niye na, Məsəfəre i Mbəlom ma ndziye mə dəma.

3

A say a Mbəlom na, Pol mâ datay ha labara ŋgay a ndo neheye nətəye Yahuda hay bay aye

¹ Hərwi niye neŋ Pol, neŋ faya na dūwulay naha me a Mbəlom pat pat hərwi kurom. Neŋ ma daŋgay na, hərwi məsler i Yesu Kəriste nakə faya na giye hərwi madzəne nəkurom neheye Yahuda hay bay aye. ² Ka tsənum Mbəlom kə vəleŋ məsler hərwi ada nâ ge hərwi kurom bəɗaw? Na huta na, hərwi ŋgwalak ŋgay. ³ Mbəlom kə deŋ ha wu nakə maŋgaha eye kurre aye andza nakə na lah məwatsakum naha faya tsekweŋ aye. ⁴ Ka dzaŋgum na, ka sərumeŋge ha kəkay nakə neŋ na sər wu nakə maŋgaha eye ka gər i Kəriste kurre aye lele tuk. ⁵ Ahəl niye na, Mbəlom kə datay ha wu nakə maŋgaha eye andza nakə anəke aye bay. Ane tuk na, anəke na, a sləraw Məsəfəre ŋgay hərwi ada mâ datay ha wu niye maŋgaha eye parakka. A da ha na, a ndo i maslaŋ ŋgay hay, ada a ndo mədə ha bazlam ŋgay neheye a pala tay ha aye. ⁶ Wu niye Mbəlom a da ha aye na, nəkurom neheye Yahuda hay bay aye na, Mbəlom ma vəlakumeŋge dziye ta Yahuda hay. Nəkurom ta Yahuda hay nəkurom ka tərūm slala nətə. Wu nakə Mbəlom a gwad ma ta vəliye a ndo neheye nətəye madzapa eye tə Yesu Kəriste aye ma vəlakumeŋge na, dziye ta Yahuda hay. Wu neheye tebiye na, maa da ha Labara ŋgwalak eye.

⁷ Mbəlom a geŋ ŋgwalak ŋgay, a zla ga məge məsler ŋgay hərwi ada nâ da ha labara ŋgay ŋgwalak eye a ndo hay. A ge andza niye na, ta gədaŋ ŋgay. ⁸ Neŋ mə walaŋ i ndo məpe mədzal gər

hay ka Yesu na, na sla wuray kwa tsekwen bay tebiye. Kwa andza niye bəbay na, Mbəlom kə geŋ ŋwalak ŋgay a neŋ hərwi ada nâ dātay ha a ndo neheye nətəye Yahuda hay bay aye ŋgama nakə a yaw mə həlay i Yesu Kəriste aye. Ŋgama niye na, haladzay. Ndo hay ta sliye faya məsərə tebiye bay, hərwi ka zal naha. ⁹ Mbəlom a vələŋ tsəved ka mədātay ha a ndo hay wu nakə a tsik ahəl niye maŋgaha eye, ma ta giye bo na, kəkay. Mbəlom neŋgeye ndo məge wu hay tebiye kə pa na wu niye maŋgaha eye hus ahəl nakay anan aye. Anəke na, kə ndohwaw a dzaydzay parakka tuk. ¹⁰ Anəke na, Mbəlom kə da ha mə walaŋ i ndo ŋgay hay hərwi ada gawla ŋgay hay ta bəy tay hay mə mbəlom t̄a zəba fataya t̄a sər ha metsehe ŋgay ka gər i wu hay wal wal tebiye. ¹¹ Andza niye, a ge na, andza nakə a tsik a gwad ma giye na, ahəl nakə mändzibərə andaya zuk bay aye. A ge na, tə həlay i Yesu Kəriste Bəy Maduweŋ kway. ¹² Anəke nəkway na, nəkway madzapa eye tə Kəriste. Faya ka dzalakweye ha faya. Ka dzədzarakweye sa bay, ka hutakwa tsəved mahəndzədə ka təv i Mbəlom tə həlay i Yesu Kəriste. ¹³ Hərwi niye neŋ faya na gakumeye amboh. Dərev m̄a ye fakuma abərə hərwi dəretsətseh nakə neŋ faya na siye hərwi kurom aye bay. Duh dəretsətseh nakay faya na siye na, ma dzəniye kurom haladzay.

Mawuđe bo i Kəriste nakə a wuda kway aye

¹⁴ Hərwi niye neŋ faya na dəkweye naha gurmets a Mbəlom Bəba kway. ¹⁵ Neŋgeye na, Bəba i slala hay tebiye mə mbəlom ada ka mändzibərə ta dedək. ¹⁶ Neŋ faya na duwulay naha me hərwi

ada Məsəfəre ηgay mâ vəlakum gədan. Ta gədan i Məsəfəre ηgay nakə ma vəlakumeye aye na, ka ηgəlumeye ha bo lele ka tsəved ηgay. Hərwi neηgeye na, gədan aye haladzay, wu hay tebiye mə həlay ηgay. ¹⁷ Neη faya na dūwulay naha me sa na, hərwi ada Yesu Kəriste mâ ndza mə dərev kurom hay ta mədzal gər kurom nakə ka dzalum ha faya aye. Neη faya na dūwulay naha me na, hərwi ada kâ wudum bo nəte nəte mə walaη kurom. Tadə ka wudum bo nəte nəte mə walaη kurom na, ka hutumeye gədan andza dərizl i gərđaf nakə mapa zləlay eye lele aye ada andza gay nakə ta dəzl ka mədok nakə mapa eye lele aye. ¹⁸ Andza niye, nəkurom ta ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu siye hay ka mbumeye faya məsəre ha kəkay nakə Yesu Kəriste a wudə kurom aye. Kwa ka yum na, a ηgay, kwa ka tsalum na, a gəma, kwa ka mbəzlumaw ka dala, kokway i mawudə bo ηgay andaya təbey. ¹⁹ Neη faya na dūwulay naha me na, hərwi ada kâ sərūm ha neηgeye a wudə kurom. Mawudə bo ηgay nakə a wudə kway aye na, ka slumeye məsəre tebiye bay. Andza niye, Mbəlom na, wuray a kətsay bay. Ma rahiye kurom ha ta wu neheye neηgeye maraha eye.

²⁰ Neηgeye na, ma sliye faya məge wu hay tebiye a ze wu nakə ka tsətsahakwa faya mâ gakway aye haladzay. Kwa wu nakə ka dzalakwa mâ gakway aye na, a ze. Faya ma giye na, ta gədan ηgay nakə faya ma giye məsler mə nəkway aye. ²¹ Tâ zambaday a Mbəlom hərwi wu nakə a ge ta ndo ηgay hay ada tə Yesu Kəriste aye kame kame ka tor eye. Mâ təra andza niye!

4

Dzapakwa nāte

¹ Neŋ nakə ma daŋgay hərwi məsler i Bəy Maduweŋ kway Yesu Kəriste aye, faya na gakum-eye naha amboh hərwi ada mede kurom mâ təra na, andza i Mbəlom nakə a zalakum ka mäge aye. ² Andza məgwede rəhumay ha gər a ndo hay kwa kəday. Məsəre me mâ ge mə walaŋ kurom. Zlum ŋgatay ka təv i wu hay tebiye. Wuɗum bo nāte nāte mə walaŋ kurom ada sakumay naha a bo nāte nāte mə walaŋ kurom. ³ Rəzlumay a gər, məndze kurom mâ ge nāte, metsehe nāte andza nakə Məsəfəre Tsədaŋŋa eye a dzapa kurom ha aye. Ndzum təzay mə walaŋ kurom hərwi ada kâ ndzum nəkurom madzapa eye nāte. ⁴ Ndo məpe mədzał gər hay ka Yesu ta təra na, bo i Yesu Kəriste nāte. Məsəfəre i Mbəlom bəbay na, nāte. Wu neheye Mbəlom a zalakum faya aye na, nāte dərmał. ⁵ Bəy Maduweŋ kway na, nāte. Məpe mədzał gər kway nakə ka pakwa ka Mbəlom aye nāte. Madzəhuḅe nakə ta dzəhuḅ kway ha a yam aye na, nāte. ⁶ Mbəlom na, neŋgeye nāte ŋweŋ. Neŋgeye na, Bəba i ndo hay tebiye. Neŋgeye a ləva wu hay tebiye. Faya ma giye məsler mə walaŋ kway tebiye. Neŋgeye mə walaŋ i ndo ŋgay hay.

⁷ Nəkway tebiye Kəriste kə vəlakway gədaŋ wal wal ka mäge məsler ŋgay. ⁸ Andza nakə mawatsa eye mə bazlam i Mbəlom aye na, a gwad:

«Ahəl nakə a ŋwasa ka ndo məne dəre ŋgay hay aye na,
 kə tsal a mbəlom,
 kə həł tay ha ndo neheye magəsa eye hay.

Tsa na, a vëlatay ndaraw a ndo hay ka mëndzibëra.*»

⁹ A gwad: «Kë tsal a mbëlom» na, andza mëgwedë mey? A tsal a mbëlom na, ðuh a lahaw mambëzlaw hus ka dala tëday. ¹⁰ Ndo niye a mbëzlaw aye na, nengëye ndo nakë a tsal a mbëlom a gër eye dërenj hërwi ada mâ tëra ha wu hay tebiye lele.

¹¹ Maa vël ndaraw a ndo hay na, nengëye. Siye hay a vëlatay ndaraw matëre ndo i maslanj ngay hay, siye hay ndo mëde ha bazlam i Mbëlom hay, siye ndo mëde ha labara wedëye a ndo hay ada ndo mekelënj eye hay ndo mëtsëkure të matëtikatay bazlam i Mbëlom a ndo hay. ¹² A ge andza niye na, hërwi ada tâ dzëna tay ha siye i ndo ngay neheye të dzala ha aye ka mëge mëslër i Mbëlom ada ndo niye hay ta tëra bo ngay aye na, tâ gël. ¹³ A ge andza niye na, nëkway tebiye ka dzapakwa nëte hërwi mëdzal gër kway nakë ka dzalakwa ha ka Yesu Këriste Wawa i Mbëlom aye na, nëte. Ada ka sërakwa na sa. Andza niye ka gëlakweye, ka tërakweye ndo neheye masëra eye ka tsävëd i Mbëlom aye. Ka tërakweye ndo lele hay andza Këriste.

¹⁴ Ka tërakwa andza niye na, nëkway wawa hay sa bay. Ndo mëvay gër a ndo hay të maraw me tay ta dziye kway ha abëra ka tsävëd i Mbëlom të matëlike tay niye hay andza mëtasl nakë ma bëliye ha kwalalanj i yam ka gër i yam vuw afënj vuw afënj aye sa bay. ¹⁵ Duh na, tsikakwatay dedëk a ndo hay. Gakwa wu hay tebiye të mawudë bo nëte

* **4:8** Matsika eye andza më Dëmes hay 68.19.

nāte mā walaŋ kway. Ka gakwa andza niye na, ka gəlakweye hus ka matəre andza Kəriste, neŋgeye nakə ka gər i ndo neheye tebiye aye. ¹⁶ Maa hayay gər a ndo hay tebiye na, neŋgeye hərwi ada tā dzapa nāte andza vərəzl i bo i ndo nakə a zəv ha bo ka təv manəte aye. Tadə siye faya ta giye məsler tebiye na, bo ma gəliye. Andza niye, ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu ta wudə bo nāte nāte mā walaŋ tay na, ta diye kame kame.

Sifa wedeye ka təv i Yesu

¹⁷ Wu nakə na tsikakumeye naha aye na, ta məzele i Bəy Maduweŋ kway. Na tsikakumeye naha na, wuye mey? Neŋ faya na gwadəkumeye naha amboh ta amboh, kâ pumay bəzay a mede i ndo neheye tə sər Mbəlom bay aye sa bay. Nəteye tə dzala na, ka wu nakə ma giye ŋgama bay aye. ¹⁸ Mədzal gər tay na, ləvon. Nəteye kame i Mbəlom na, mbəlok eye hay. Sifa nakə ma ndəviye bay ka tor aye na, ta huta bay hərwi ta kula ha gər tay tonḡwa tonḡwa andza kwar. Tə sər tsəved i Mbəlom bay. ¹⁹ Horoy a gatay sa bay. Tə vəlay ha bo tay na, ka məge wu neheye lele bay aye hay. Wu neheye a ge horoy aye na, faya ta giye ta mənḡwese.

²⁰ Nəkurom, ka tətikum ka gər Kəriste na, andza niye bay. ²¹ Ka rəhumay ha gər na, a neŋgeye bədaw? Nəkurom neheye madzapa eye tə neŋgeye na, ta tətikakum dedək. Dedək niye ta tətikakum aye na, Yesu. ²² Ta tətikakum na, gərūm ha mədzal gər kurom neheye kurre aye. Gərūm ha mede kurom nakə ahəl niye aye. Mede kurom niye na, ma nasiye kurom ha hərwi bor i wu neheye lele bay aye ta vakumeye gər. ²³ Məsəfəre i Mbəlom

mâ mbəđakum ha đərev kurom ada dzalum ka wu lele eye hay. ²⁴ Pumay bəzay na, a mede wedeye. Mede wedeye niye na, maa mbəđa ha mə nəkurom na, Mbəlom hərwi ada mâ təra andza i ŋgay. Mede niye na, dedek eye, a yay a gər a Mbəlom. Mənese andaya kwa tsekweŋ mə đəma bay.

²⁵ Hərwi niye kâ rawum me bay. Kwa way mâ tsikay a ndo na, dedek hərwi nəkway madzapa eye na, nəte andza hawal i bo neheye wal wal madzapa eye ka bo eye nəte aye. ²⁶ Wuray kə ndalakum na, kâ gum mezeleme bay. Pat mâ dəđ ka wu nakə a ndalakum aye bay, səfum ha đərev kurom. ²⁷ Kâ vəlumay tsəved a Fakalaw bay. ²⁸ Məkal hay tâ kəla sa bay. Duh na, tâ ge məsler lele tə həlay tay hərwi ada tâ huta wu hərwi məvəlatay a mətawak hay dərmak. ²⁹ Bazlam nakə ma nasiye ha ndo hay aye na, mâ ndohwaw abəra ma təbəlem kurom bay. Tsikum đuh na, bazlam nakə ma dzəniye siye i ndo hay mägəle ka tsəved i Mbəlom aye. Tsikum na, wu neheye a ye ka bo mətsike, ma dzəniye tay ha ndo neheye faya ta pay zləm a bazlam kurom aye. ³⁰ Kâ gumay dəretsətseh a Məsəfəre i Mbəlom Tsəđanŋa eye kwa tsekweŋ bay tebiye. Mbəlom a ge fakuma ŋgodgor na, ta Məsəfəre† niye. Andza məgwede na, nəkurom ndo ŋgay hay. A đakum ha sa na, pat nakə həlay aye kə slaw na, ma təmiye kurom ha ka tor eye tuk. ³¹ Zlum na dəgun abəra mə đərev kurom. Kâ gum mevel bay, wu mâ ndalakum bay. Gərüm ha mətsal bo, kâ tsadum a bo bay. Kâ gum sewed kwa tsekweŋ bay tebiye. ³² Tərüm đuh na, kwakwad

† 4:30 Zəba ma Efez hay 1.13.

eye hay kame i ndo hay. Gumatay ɲgwalak a ndo hay. Pəsum ha a bo mənese mə walaɲ kurom nəte nəte andza nakə Mbəlom a pəsakum ha tə Kəriste aye.

5

Ndo məpe mədzał gər hay ka Yesu ta ndziye na, mə dzaydzay

¹ Nəkurom na, wawa i Mbəlom hay. Mbəlom a wuda kurom haladzay. Kə ge andza niye na, tərūm andza neɲgeye. ² Ma məndze kurom tebiye na, wudum ndo hay andza Kəriste nakə a wuda kway, a mət hərwi kway aye. Məməte nakə a mət aye andza wu nakə a tsəhən ada a ze huɲɲa lele tə vəlay a Mbəlom, a yay a gər haladzay aye.

³ Anəke na, nəkurom na, ndo məpe mədzał gər hay ka Yesu. Kâ gum madama kwa tsekwen bay. Wu neheye a ge horoy məge aye na, kâ gum bay. Kâ gum dərə ka wu i ndo hay bay. Ka gər i wu neheye na, kwa tsekwen kâ tsikum bay. ⁴ Bazlam neheye a ge horoy aye ada tə bazlam neheye matərakahaɲ aye na, a ye ka bo mətsike mə walaɲ kurom bay. Kwa məge mahəmba neheye lele bay aye na, kâ gum bay. Duh na, gumay naha sisə a Mbəlom hərwi wu nakə a ge aye. ⁵ Sərūm ha na, ndo neheye faya ta giye madama aye ta ndo neheye faya ta giye siye i wu neheye lele bay aye na, ta hutiyə mede a Bəy i Mbəlom ta Kəriste bay. Ndo neheye faya ta giye dərə ka wu i ndo hay aye ta hutiyə mede a bəy i Mbəlom bay hərwi wu neheye a yatay a gər a ze Mbəlom. Niye andza nəteye faya ta dəsłay ha gər na, a kule.

⁶ Ndo hay tâ vakum gər tə bazlam neheye kəriye bay. Dərev ma ta ndaleye a Mbəlom hərwi bazlam niye hay lele bay aye. Mbəlom ma ta giye mevel ka ndo neheye ta rəhay ha gər bay aye. ⁷ Kâ dzapum ta ndo niye hay bay tebiye. ⁸ Ahəl niye na, nəkurom ma ləvon. Anəke na, nəkurom mə dzaydzay hərwi nəkurom madzapa eye ta Bəy Maduweŋ Yesu. Ndzum na, andza ndo neheye nəteye mandza eye mə dzaydzay aye. ⁹ Na tsik andza niye na, hərwi dzaydzay faya ma vəliye wu neheye ŋgwalak eye ta wu neheye mənese mə dəma bay aye ada dedək eye. ¹⁰ Gum gədaŋ məsəre na, wu neheye a yay a gər a Bəy Maduweŋ aye. Ada gum na, wu niye hay. ¹¹ Məsler i ndo neheye faya ta giye ma ləvon aye na, kâ tələkum a dəma həlay kurom bay. Wu nakə faya ta giye na, ŋgwalak eye andaya mə dəma kwa tsekweŋ bay tebiye. Duh na, wu tay neheye lele bay faya ta giye na, dumatay ha parakka. ¹² Wu neheye faya ta giye ta məkal aye na, a ge horoy mətsike faya. ¹³ Tadə ta da ha wu niye hay parakka na, nəteye kəkay na, ndo hay ta ŋgateye, ¹⁴ hərwi wu nakə a bəz parakka ta həpat aye na, ma təriye dzaydzay. Hərwi niye tə gwad:

«Nəkar nakə mandzahəra eye, pədəke abəra ka mändzehəre,
lətse abəra mə walaŋ i mədəhaŋ hay,
hərwi ada Kəriste mâ vəlaka dzaydzay.»

¹⁵ Kə ge andza niye na, gumay metsehe a mede kurom. Ndo neheye tə sər wuray bay aye na, kâ pumay bəzay a mede tay bay. Duh pumay bəzay na, andza ndo neheye ta tsah aye. ¹⁶ Həlay nakay anaŋ aye na, həlay nakə lele bay aye. Kâ dzum

ha həlay kəriye bay, gum ɲgwalak huya. ¹⁷ Hərwi niye kâ tərüm andza ndo neheye ta tsah təbey aye bay, duh pumay zləm na, a wu nakə Bəy Maduweŋ kway a say kâ gum aye. ¹⁸ Kâ kwayum ta guzom bay. Məkweye na, ma nasiye ha sifa kurom. Duh na, Məsəfəre i Mbəlom mâ rahakum a dərev pat pat. ¹⁹ Zambadumay a Mbəlom ta dəmes nəte nəte mə walaŋ kurom. Gum dəmes kwa waray waray neheye Məsəfəre i Mbəlom a vəlakum aye. Gum dəmes niye hay mə walaŋ kurom. Zambadumay a Bəy Maduweŋ tə dərev kurom tebiye. ²⁰ Gumay naha sisə a Bəba Mbəlom hərwi wu hay tebiye. Gumay naha sisə na, tə məzele i Bəy Maduweŋ Yesu Kəriste. Gumay naha sisə pat pat.

Məndze i ɲgwas hay tə zal tay hay

²¹ Rəhumay ha gər kwa a way nəte nəte mə walaŋ kurom hərwi nəkurom faya ka pumay naha faya a Kəriste.

²² Nəkurom ɲgwas hay, rəhumay gər a zal kurom hay andza nakə a say a Bəy Maduweŋ kway Yesu aye. ²³ Hərwi zal na, neŋgeye bəy eye ka gər i ɲgwas andza nakə Yesu Kəriste neŋgeye bəy ka gər i məhay gər i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu aye. Neŋgeye ma mbəliye tay ha məhay gər i ndo məpe mədzal gər hay. Məhay gər i ndo məpe mədzal gər hay na, bo ɲgay. ²⁴ Kə ge andza niye na, ɲgwas hay tâ rəhatay ha gər a zal tay hay lele andza nakə məhay gər i ndo məpe mədzal gər hay ta rəhay ha gər a Yesu Kəriste aye.

²⁵ Nəkurom zal hay, wudum ɲgwas kurom hay haladzay andza nakə Yesu Kəriste a wuda məhay gər i ndo məpe mədzal gər hay ada a mət hərwi

tay aye. ²⁶ A ge andza niye na, hærwi mâ tæra tay ha tsædanŋa kame i Mbælom. Neŋgeye a tæf yam, a bara tay ha hærwi ada tâ tæra tsædanŋa ta labara ŋgay.* Andza niye, a pala tay ha wal, næteye ta tæra i Mbælom. ²⁷ A say ndo mæpe mædzal gær hay ka Yesu tâ yaw kame ŋgay na, ta mædæslatay ha gær nakæ ta dæslatay ha gær aye. Tâ tæra na, tsædanŋa, ndæluþ kwa tsekweŋ mâ ge andaya fataya bay. Tâ tæra ka dære i ndo na, lele. Mænese mâ ge andaya fataya bay, ada kwa vavay mâ ge andaya fataya bay. ²⁸ Andza niye nækurom zal hay dærmak wuðum ŋgwas kurom hay andza nakæ ka wuðum bo kurom aye. Ndoweeye ka wuða ŋgwas na, a wuða bo ŋgay. ²⁹ Ndæray andaya nakæ ma geye dæretsætseh a bo ŋgay aye na, andaya bay. Kwa way na, ma geye gær a bo ŋgay ta wu mænday lele andza Yesu Kæriste nakæ faya ma gateye gær a mæhay gær i ndo mæpe mædzal gær hay aye. ³⁰ Neŋgeye faya ma gakweye gær hærwi nækway na, hawal i bo ŋgay. ³¹ Hærwi niye bazlam i Mbælom a gwad na: «Hærwi niye haslæka ma gæriye ha bæba ŋgay ta may ŋgay, ta ndziye ta ŋgwas ŋgay. Næteye sulo ta tæriye bo næte.†» ³² Bazlam nakay na, kæ dækway ha wu nakæ ŋgwalak eye lele haladzay. Neŋ na tsik na, ka gær i Kæriste ta mæhay gær i ndo mæpe mædzal gær hay ka Yesu. ³³ Bazlam neheye na, hærwi kurom dærmak. Kwa way mâ wuða ŋgwas ŋgay andza nakæ a wuða bo ŋgay aye. Ŋgwas hay ræhumatay gær a zal kurom hay.

* **5:26** Mæbere tsædanŋa ta yam: Zæba ma Ezekiyel 36.25; Titus 3.5, ada labara: Zæba ma Yuhana 15.3. † **5:31** Madazlay i wu hay 2.24.

6

Məndze i wawa hay ta bəba tay hay

¹ Wawa hay, nəkurom ka tərüm madzapa eye ta Bəy Maduweŋ Yesu. Gəsumatay me a bəba ta may kurom hay hərwi andza niye na, lele. ² Bazlam i Mbəlom mapala eye nəte a gwad: «Rəhay ha gər a bəba yak ta may yak.» Niye na, makurre i bazlam i Mbəlom mapala eye a tsik ahəl niye a gwad ma ta vəliye wu aye. ³ Wu nakə a gwad: «Ma ta vəliye, tadə ka rəhay ha gər aye na, wu tebiye ma giye lele hərwi yak. Ka ndziye ka məndzibəra haladzay.*»

⁴ Nəkurom bəba i wawa hay, kâ gumatay wu mandala eye a wawa kurom hay bay. Duh na, gumatay gər lele. Tətikumatay ada kətum tay andza nakə Bəy Maduweŋ Yesu a dā ha aye.

Beke ta ndo i gay tay hay

⁵ Nəkurom beke hay, rəhumatay ha gər a ndo i gay kurom hay ka məndzibəra nakay. Gəsumatay me ada dzədzarumatay. Gum məsler tə dərev kurom nəte. Niye na, ka rəhumay ha gər na, a Kəriste. ⁶ Kâ gum məsler ka təv dəre tay dəkdək tsa bay. Kâ gum məsler hərwi ada tâ dəslakum ha gər dəkdək tsa bay. Duh na, gum wu neheye a yay a gər a Mbəlom aye tə dərev kurom nəte hərwi nəkurom na, ndo i məsler i Kəriste. ⁷ Gumatay məsler na, ta ŋwalak andza nakə faya ka gumeye məsler na, a Bəy Maduweŋ aye bəna andza nakə ka gumeye a ndo hay aye bay. ⁸ Kwa nəkar na, beke, kwa nəkar beke eye bay, sər ha na, tadə faya ka giye məsler lele eye na, Bəy Maduweŋ ma ta hamakeye a dəma.

* **6:3** Zəba ma mə Madayaw abəra mə Ezipt 20.12; Bazlam mapala eye masulo eye 5.16.

⁹ Nəkurom ndo i gay i beke hay, gumatay ɲgwalak a beke kurom hay dərmaḱ. Kâ gumatay d̄aretsətseh bay. Sərum ha nəkurom ta beke kurom hay na, nəkurom i Mbəlom nəte bəna wal wal bay. Neɲgeye na, a ɲgəna tay ha ka bo bəra ndo hay təbey.

Məhəle wu həlay i Mbəlom

¹⁰ Wu nakə na ndəvakumeye naha mətsikakum aye na, ndzum madzapa eye ta Bəy Maduweɲ Yesu. Tərum gədaɲ eye hay hərwi gədaɲ ɲgay na, a ze kwa mey tebiye. ¹¹ Dzəwuɖum bo ta wu həlay i Mbəlom neheye a pakum aye tebiye hərwi ada Fakalaw mâ sla fakuma məvakum gər bay. Ka ndzumeye duwirre, ma sliye fakuma bay. ¹² Vəram nakə ka gəkweye na, ka gəkweye ka ndo hay bay. Ka gəkweye na, ta məsəfəre neheye lele bay aye hay ada ta bəy tay hay, ta neheye nəteye faya ta ləviye məndzibəra nakay manasa eye tə mezeleme aye. Ada ka gəkweye vəram sa na, tə wu neheye lele bay aye, nəteye ta gədaɲ eye ma magərmbəlom aye. ¹³ Hərwi niye, həlum wu i həlay i Mbəlom neheye a pakum a həlay aye tebiye hərwi ada pat i vəram kə ndislew na, kâ hwayum bay, ka gumeye vəram hus ka mandəve ɲgay eye. Andza niye, ta sliye fakuma bay. ¹⁴ Hərwi niye, ləvum bo. Tərum ndo dedek eye hay. Wu neheye dedek eye hay aye na, andza peteked nakə ka bərumeye ha bəzihud aye. Pumay bəzay a tsəved i Mbəlom hərwi tadə ka gum andza niye na, a təra andza peteked i bəre nakə ka pumeye ka bo aye. Ma təkiye kurom abəra ka wu neheye lele bay aye hay. ¹⁵ Ləvum bo pat pat ka məde

ha Labara Ngwalak eye nakə ma vələteye zay a ndo hay aye. Niye na, andza tahərak neheye ka pumeye a sik aye, hərwi ada ka ndzumeye ka tsəved i Mbəlom bəŋbəŋ lele. ¹⁶ Ma məsler kurom nakə ka gumeye tebiye aye na, pum mədzal gər kurom ka Bəy Maduweŋ Yesu. Niye na, andza ka zlum ŋgaram a həlay. Səmber i Fakalaw neheye ma mbaliye kurom ha aye ta ndziye fakuma bay. Kwa tadə səmber niye hay ta ako eye faya bəbay na, ŋgaram ma mbatiye ha. ¹⁷ Mətəme nakə Mbəlom a təma kurom ha aye na, andza mbəramdaw nakə ka pumiye a gər aye hərwi matəke na gər. Pum a gər ada zlum bazlam i Mbəlom. Neŋgeye na, andza maslalam nakə Məsəfəre ma vələkumeye, ka gumeye ha vərəm aye.

¹⁸ Duwulumay me a Mbəlom tə dərev kurom tebiye pat pat. Gumay amboh ta gədaŋ i Məsəfəre Tsədəŋŋa eye. Kā ndzahərurum bay, kā gərurum ha mađuwulay me a Mbəlom bay. Duwulumay me a Mbəlom pat pat hərwi ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu tebiye. ¹⁹ Duwulumay naha me a Mbəlom hərwi ga dərmak hərwi ada Mbəlom m̄a vələŋ wu nakə na tsikiye ada n̄a đa ha Labara Ngwalak eye nakə Mbəlom a deŋ ha aye. N̄a đa ha na, tə madzədzar eye bay. ²⁰ Kwa neŋ ma daŋgay bəbay na, neŋ ndo məsləre i Kəriste hərwi bazlam wədeye nakə faya na điye ha aye. Duwulumay me a Mbəlom hərwi ada n̄a dzədzar bay, n̄a đa ha labara wədeye parakka andza nakə a say a Mbəlom n̄a đa ha aye.

Mandəve i bazlam

²¹ Tisik malamar kway nakə na wuda aye na, nenɣeye tə neɣ faya nəmaa giye məsler i Bəy Maduweɣ salamay. Faya ma giye məsler i Bəy Maduweɣ tə marəhay ha gər ta dedek eye. Neɣ mandza eye kanaɣ kəkay na, ma diye naha ma tsikakumeye. ²² Neɣ faya na sləriye naha ka təv kurom na, hərwi ada kâ sərur ha nəmay mandza eye kanaɣ na, kəkay, ada mâ makum ha dərəv.

²³ Mbəlom Bəba ta Bəy Maduweɣ Yesu Kəriste tâ vələtay zay a malamar hay tebiye. Tâ vələtay mawudə bo, hərwi ada tâ wuda bo nəte nəte mə walaɣ tay ada tâ pa mədzal gər ka Yesu Kəriste huya.

²⁴ Mbəlom mâ pa ŋgama ka ndo neheye ta wuda Bəy Maduweɣ kway Yesu Kəriste ka tor eye.

Dzam Wedeye New Testament in Merey

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Merey

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Merey

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

024cb559-a7ea-5bd1-9dc9-f33abc74bfec